NORAKSTS

Lieta Nr.A42460206
Nr.143/AA43-0413-09/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 26.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja A.Šteinberga,
tiesneši K.Berķis un M.Birzgalis,

piedaloties pieteicējam *J.O.* un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes pārstāvim Mārtiņam Birkmanim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *J.O.* pieteikumu par Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes 2006.gada 28.jūnija lēmuma Nr.1318 atcelšanu un materiālā kaitējuma atlīdzināšanu, sakarā ar *J.O.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 7.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 10.aprīlī Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Patruļpolicijas vienības 2.bataljona jaunākais inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu un lēmumu Nr.PB069377 (turpmāk arī – sākotnējais lēmums), kurā norādīja, ka *J.O.* 2006.gada 10.aprīlī plkst.22:55 vadīja automašīnu Nissan Primera, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, Rīgā pa Daugavgrīvas ielu no Krēslas ielas puses Kr.Valdemāra ielas virzienā, kurai diennakts tumšajā laikā nebija iedegti tuvās gaismas lukturi.

J.O. par Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.571 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk arī – Ceļu satiksmes noteikumi) 175.1.punkta pārkāpumu uzlikts naudas sods Ls 30 apmērā saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK 149.^{17}panta otro daļu.

[2] Izskatot *J.O.* iesniegto apstrīdēšanas iesniegumu, Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka vietnieks ar 2006.gada 28.jūnija lēmumu Nr.1318 atstāja negrozītu sākotnējo lēmumu.

[3] 2006.gada 2.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *J.O.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums par Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes (turpmāk arī – atbildētājs) 2006.gada 28.jūnija lēmumu Nr.1318 (turpmāk arī – Lēmums) atcelšanu un materiālā

kaitējuma atlīdzināšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Pieņemot sākotnējo lēmumu, netika novērtēta pieteicēja personība, izdarītā pārkāpuma smagums, vainu mīkstinoši apstākļi, vainu pastiprinošu apstākļu neesamība, kā arī tika nepareizi tulkota LAPK 149.[17]panta otrā daļa. Netika ņemts vērā, ka pieteicējs bija kļūdaini ieslēdzis miglas lukturus, jo uzskatīja, ka ieslēdz tuvās gaismas.

[3.2] Administratīvā pārkāpuma protokolā nav norādīti visi lietas faktiskie apstākļi, proti, ka transportlīdzeklim bija iedegti miglas lukturi, numura zīmes apgaismojums un gabarītlukturi. Netika vērtēts pārkāpuma maznozīmīgums, tas, ka pārkāpums nevarēja radīt nedrošu sajūtu pārējiem satiksmes dalībniekiem, kā arī tas, ka pieteicējs nav iepriekš sodīts. Pieteicējs policijas darbiniekam paskaidroja, ka ilgu laiku nebija braucis ar šo automašīnu, tādēļ, iespējams, bija kļūdaini ieslēdzis miglas lukturus. Administratīvā pārkāpuma protokolā norādīt tikai daļēju informāciju bija izdevīgi policijas darbiniekam kā amatpersonai, bet tas ir nelabvēlīgi pieteicējam kā transportlīdzekļa vadītājam.

[3.3] Ievērojot minēto, pieteicējs uzskata, ka viņam piemērots nepamatoti bargs soda mērs. Pie nosacījuma, ka visi pārējie transportlīdzekļa lukturi bija ieslēgti, transportlīdzeklis tumšā diennakts laikā bija pamanāms un neapdraudēja pārējos satiksmes dalībniekus, bija iespējams aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu vai izteikt brīdinājumu. Naudas sodu nedrīkstēja piemērot, jo normatīvo aktu pieteicējs daļēji bija izpildījis.

[3.4] Neviena no likuma normām tieši nenorāda, ka miglas lukturus ir aizliegts iedegt diennakts tumšajā laikā un par to iedegšanu diennakts tumšajā laikā paredzēts sods.

[3.5] Izskatot lietu, ir noskaidrojams, vai pie iedegtiem gabarīta lukturiem, numura zīmes apgaismojuma un ieslēgtiem miglas lukturiem transportlīdzeklis bija pamanāms un neapdraudēja citus satiksmes dalībniekus.

[3.6] Uzsākot braukšanu, pieteicējs bija pārliecinājies, ka visas normatīvajos aktos noteiktās apgaismes ierīces, tajā skaitā tuvās gaismas lukturi, tika ieslēgtas, jo pirms braukšanas uzsākšanas transportlīdzeklis bija novietots pret sienu un pieteicējs redzēja, ka siena ir izgaismota.

[3.7] Pieteicēja rīcībā nav LAPK 149.[17]panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva, jo transportlīdzeklim nebija iedegtas tikai tuvās gaismas, bet pārējās apgaismes ierīces bija ieslēgtas.

LAPK 149.[17]panta otro daļu varētu piemērot tikai pie nosacījuma, ja pieteicējs būtu vadījis transportlīdzekli bez jebkādām iedegtām noteiktām ārējām apgaismes ierīcēm diennakts tumšajā laikā, t.i., bez tuvās vai tālās gaismas lukturiem, gabarītlukturiem un numura zīmes apgaismojuma atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktam.

Ls 30 apmērā ir piemērojams vienīgi gadījumā, ja transportlīdzeklim nav ieslēgta neviena no apgaismes ierīcēm.

[4] Paskaidrojumā tiesai atbildētājs pieteicēja prasījumu neatzīst turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[4.1] Atbildību mīkstinošiem un pastiprinošiem apstākļiem lietā nav nozīmes, jo atbildētājam nav rīcības brīvības attiecībā uz naudas soda piemērošanu, tā apmērs noteikts atbilstoši panta sankcijai.

[4.2] Miglas lukturus atļauts iedegt tikai nepietiekamas redzamības apstākļos, kas uz pārkāpuma izdarīšanas brīdi konstatēti netika, turklāt diennakts tumšajā laikā (neapgaismotos ceļa posmos) tos atļauts iedegt tikai kopā ar tuvās gaismas lukturiem.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 7.februāra spriedumu *J.O.* pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem motīviem.

[5.1] Lietā konstatēti turpmāk norādītie faktiskie apstākļi.

[5.1.1] Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes jaunākais inspektors J.Morkons 2006.gada 10.aprīlī sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu par to, ka pieteicējs 2006.gada 10.aprīlī plkst.22:55 Rīgā vadīja automašīnu Nissan Primera, valsts reģistrācijas numurs */reģistrācijas numurs/*, pa Daugavgrīvas ielu no Krēslas ielas puses Kr.Valdemāra ielas virzienā; automašīnai diennakts tumšajā laikā nebija iedegti tuvās gaismas lukturi. Inspektors nolēma uzlikt naudas sodu Ls 30 apmērā *(lietas 30.lapa)*.

[5.1.2] 2006.gada 8.jūnija dienesta ziņojumā jaunākais inspektors J.Morkons norāda, ka 2006.gada 10.aprīlī, pildot dienesta pienākumus, ap plkst.22:55 tika apturēta automašīna, kurai diennakts tumšajā laikā nebija iedegti tuvās gaismas lukturi. Mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus viņš neuzskatīja par vajadzīgu noskaidrot, jo par pārkāpumu paredzēts fiksētais sods. Inspektors piebilst, ka bija iedegti gabarītlukturi kopā ar miglas lukturiem *(lietas 38.lapa)*.

[5.2] Sods pieteicējam piemērots, pamatojoties uz LAPK 149.^{17}panta otro daļu, kura nosaka, ka par braukšanu bez iedegtām noteiktām ārējām apgaismes ierīcēm diennakts tumšajā laikā vai nepietiekamas redzamības apstākļos – uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam trīsdesmit latu apmērā.

[5.2.1] Tādējādi tiesību normas sankcijā paredzētās tiesiskās sekas iestājas, kad administratīvā pārkāpuma sastāva objektīvo pusi raksturo šādas pazīmes: 1) transporta līdzeklis ir braucis; 2) diennakts tumšais laiks vai nepietiekamas redzamības apstākļi; 3) nav iedegtas noteiktās ārējās apgaismes ierīces.

[5.2.2] Lietā nav strīda, ka: 1) transporta līdzeklis ir braucis; 2) tas noticis diennakts tumšajā laikā; 3) tuvās gaismas lukturi nav bijuši iedegti; 4) ir bijuši iedegti miglas lukturi, gabarītlukturi un numura apgaismojums.

Līdz ar to tiesas ieskatā uz lietas izskatīšanu nav nepieciešams izsaukt liecinieci *L.S.*, jo lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem, par kuriem viņa varētu liecināt.

Lietā ir strīds, vai policijas darbinieks pareizi tulkojis tiesību normas un vai pamatoti par konkrēto pārkāpumu sodījis pieteicēju ar naudas sodu Ls 30.

[5.3] Tiesas ieskatā konstatētajos faktiskajos apstākļos atbildētājs ir pareizi iztulkojis tiesību normas un pamatoti noteicis sodu.

Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punkts noteic, ka, braucot diennakts tumšajā laikā, mehāniskajiem transportlīdzekļiem jābūt iedegtām šādām ārējās apgaismes ierīcēm: tuvās vai tālās gaismas lukturiem, kā arī gabarītlukturiem un numura zīmes apgaismojumam.

Tiesiskās drošības princips uzliek pienākumu likumdevējam noteikt tik precīzus priekšnoteikumus soda uzlikšanai, lai būtu atpazīstams to plašums un piemērošanas joma *(Neimanis J. Tiesību tālākveidošana. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2006., 146.lpp.)*.

[5.3.1] Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktā ir sniegts izsmeļošs to ārējās apgaismes ierīču uzskaitījums, kurām jābūt iedegtām, transportlīdzeklim braucot diennakts tumšajā laikā, proti: 1) tuvās vai tālās gaismas lukturiem; 2) gabarītlukturiem; 3) numura zīmes apgaismojumam.

Ja kāda no minētajām ārējās apgaismes ierīcēm nav iedegta, iestājas LAPK 149.^{17}panta otrajā daļā noteiktās tiesiskās sekas. Likumdevējs tiesību normās nav paredzējis, ka diennakts tumšajā laikā tuvās vai tālās gaismas lukturu vietā varētu tikt iedegti miglas lukturi. Tādējādi pieteicēja rīcībā ir saskatāmi visi LAPK 149.^{17}panta otrajā daļā minētā pārkāpuma objektīvās puses elementi, ko pieteicējs arī neapstrīd: 1) viņa vadītais transportlīdzeklis brauca; 2) tas notika diennakts tumšajā laikā; 3) nebija iedegtas visas noteiktās ārējās apgaismes ierīces, konkrēti, tuvās gaismas.

[5.3.2] Tiesas ieskatā nav izšķirošas nozīmes pieteicēja argumentam, ka numura zīmes apgaismojums un gabarītlukturi bija ieslēgti un ka tādējādi viņš par divām trešdaļām bija izpildījis normatīvā akta prasības. Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punkts paredz, ka jābūt iedegtām visām tajā noteiktajām apgaismes ierīcēm, tādējādi katra no tajā ietvertajām prasībām ir patstāvīga un jebkuras prasības nepildīšana būtu Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums. Savukārt LAPK 149.^{17}panta otrā daļa paredz atbildību nevis par braukšanu bez iedegtām apgaismes ierīcēm vispār, bet gan par braukšanu bez iedegtām noteiktajām apgaismes ierīcēm.

Lietā nav izšķirošas nozīmes arī pieteicēja viedoklim, ka neviena no likuma normām tieši nenorāda, ka miglas lukturus ir aizliegts iedegt diennakts tumšajā laikā. Šajā lietā pieteicējs sodīts nevis par miglas lukturu ieslēgšanu, bet gan par tuvās gaismas lukturu neieslēgšanu.

Nepamatots ir pieteicēja viedoklis, ka policista pienākums bija tikai apturēt mašīnu un norādīt, ka jāieslēdz gaismas, bet ne sodīt. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 1.punktu, ja piemērojamā tiesību norma paredz, ka administratīvais akts jāizdod, iestāde izvērtē lietas apstākļus un izdod obligāto administratīvo aktu. LAPK 149.^{17}panta otrā daļa skaidri paredz uzlikt naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam trīsdesmit latu apmērā, tādējādi inspektoram nebija rīcības brīvības pieņemt citu lēmumu.

Tāpat nav nozīmes argumentam, ka pārkāpums izdarīts kļūdas dēļ. Saskaņā ar LAPK 9.panta pirmo daļu par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība. Tādējādi, lai pieteicēja rīcībā konstatētu administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes, nav nepieciešams pierādīt, ka pieteicējs tīšām braucis bez iedegtām tuvajām gaismām, jo pārkāpums var būt izdarīts arī aiz neuzmanības. Pieteicējam vajadzēja zināt un viņš varēja zināt, ka viņa vadītajai automašīnai nav iedegtas tuvās gaismas, tādējādi pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktu. Līdz ar to konstatējama pieteicēja vaina (neuzmanība) pārkāpuma izdarīšanā.

[5.4] Pieteicējam ir piemērots vienīgais LAPK 149.[17]panta otrās daļas sankcijā noteiktais sods, t.i., naudas sods Ls 30 apmērā, tādējādi atbildētājam, nosakot soda apmēru, nebija pienākums izvērtēt apstākļus, kas norādīti LAPK 32.panta otrajā daļā, proti, pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, jo tie šajā gadījumā nevar ietekmēt soda apmēru.

[5.5] Pieteicējs pieteikumā izteicis argumentu, ka viņa pārkāpums ir maznozīmīgs, tāpēc nesodāms. Tādēļ tiesa pārbauda, vai konkrētajā gadījumā pastāv apstākļi, kuri liecinātu, ka pārkāpums ir maznozīmīgs.

Iespēja atbrīvot no administratīvās atbildības maznozīmīga pārkāpuma gadījumā reglamentēta LAPK 21.pantā, kurš nosaka, ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu. Ceļu satiksmē izdarīto administratīvo pārkāpumu, ja par to paredzētais naudas sods nepārsniedz desmit latus un ja šis pārkāpums nav radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai, var atzīt par maznozīmīgu.

No minētās tiesību normas izriet, ka likumdevējs atļauj lemt par ceļu satiksmē izdarītā pārkāpuma atzīšanu par maznozīmīgu un personas atbrīvošanu no administratīvā soda, taču tikai gadījumā, ja: 1) par šo pārkāpumu tiesību normas sankcijā paredzētais sods ir ne vairāk kā desmit lati; 2) pārkāpums nav radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai.

Tiesa secina, ka šajā gadījumā abi obligātie nosacījumi nav izpildījušies, jo tiesību normā paredzētais sods (30 lati) pārsniedz noteikto desmit latu robežu. Līdz ar to nepamatoti ir pieteicēja argumenti par pārkāpuma maznozīmīgumu.

Ņemot vērā norādīto, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks administratīvais akts, kurš atstājams spēkā, savukārt pieteicēja pieteikums par lēmuma atcelšanu nav pamatots un ir noraidāms.

[5.6] Atbildot uz pieteicēja norādi, ka atbildētājs pārsūdzētajā lēmumā raksta par naudas sodu, bet neko nepiemin par soda punktu, tiesa norāda, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 21.jūnija noteikumu Nr.551 „Pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas piemērošanas noteikumi" 3.punktu uzskaites punktus reģistrē Ceļu satiksmes drošības direkcija. Noteikumu 4.punkts paredz, ka uzskaites punktu reģistrāciju var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu iesniegumu Ceļu satiksmes drošības direkcijā. Tādējādi jautājuma izlemšana par soda punktu reģistrāciju nav atbildētāja, bet gan Ceļu satiksmes drošības direkcijas kompetencē.

[5.7] Vienlaikus ar prasījumu par lēmuma atcelšanu pieteikumā lūgts piedzīt pieteicēja labā valsts nodevu Ls 10 apmērā, izdevumus par pieteikuma sagatavošanu Ls 70 apmērā un konsultāciju Ls 10 apmērā.

[5.7.1] Saskaņā ar LAPK 280.panta trešo daļu no personas, kas pārsūdzējusi lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, valsts nodeva netiek iekasēta. Pieteicējs par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā samaksājis valsts nodevu 10 latus *(lietas 6.lapa)*. Tādējādi pieteicējs valsts nodevu samaksājis bez tiesiska pamata.

Administratīvā procesa likuma 125.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka valsts nodevu atmaksā, ja iemaksāta lielāka nodeva, nekā to nosaka likums. Tiesa atzīst, ka atbilstoši minētajai tiesību normai personai ir tiesības saņemt atpakaļ viņas samaksāto valsts nodevu arī tādos gadījumos, kad tā iemaksāta valsts budžetā bez tiesiska pamata. Pieteicējs lūgumu par valsts nodevas atlīdzināšanu izteicis pieteikumā tiesai (*lietas 5.lapa)*.

Ievērojot Administratīvā procesa likuma 125.pantā noteikto kārtību, tiesa uzskata, ka lietā pieņemams atsevišķs lēmums atmaksāt pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu 10 latu apmērā.

[5.7.2] Tiesības uz atlīdzinājumu noteiktas Administratīvā procesa likuma 92.pantā – ikviens ir tiesīgs prasīt atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Tiesa jau iepriekš atzina, ka pārsūdzētais administratīvais akts ir tiesisks un tā atcelšanai nav pamata. Nav konstatējams, ka ar šo administratīvo aktu pieteicējam būtu nodarīts kāds mantisks zaudējums. Tiesas ieskatā par tādu zaudējumu nav uzskatāmi izdevumi, kas saistīti ar tiesiska administratīvā akta apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu.

Līdz ar to tiesas ieskatā arī pieteicēja prasība par materiālā kaitējuma (izdevumu par pieteikuma sagatavošanu Ls 70 apmērā un konsultāciju Ls 10 apmērā) atlīdzināšanu ir noraidāma.

[6] 2008.gada 29.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemta pieteicēja apelācijas sūdzība par Administratīvās rajona tiesas 2008.gada 7.februāra spriedumu. Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[6.1] Atbildētājs nav vērtējis visus lietas apstākļus atbilstoši Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 1.punktam un ir pieņēmis Lēmumu bez tiesiska pamata, jo nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

[6.2] Tiesa nav pienācīgi izvērtējusi lietu, ir paplašināti tulkojusi LAPK 149.^{17}panta otro daļu un Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktu. Tiesa nevēlējās noskaidrot objektīvo patiesību lietā atbilstoši LAPK 107.pantam, proti, vai pieteicējs ir izdarījis administratīvo pārkāpumu, vai pieteicēja rīcībā ir administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[6.2.1] Tiesa nav uzaicinājusi kā liecinieku pieteicēja norādīto personu, kura bija kopā ar pieteicēju un varēja paskaidrot par lietas apstākļiem.

[6.2.2] Tiesa nav uzdevusi policijas darbiniekam jautājumus par apstākļiem pēc automašīnas aizturēšanas.

[6.2.3] Tiesa nav vērtējusi, ka, ieslēdzot miglas lukturus, pieteicējs to nav darījis ar nodomu vai aiz neuzmanības. Nopratinot liecinieku un policijas darbinieku, tiesai bija jānoskaidro, ka tikai pēc apturēšanas pieteicējam tapa zināms, ka ir iedegti miglas, nevis tuvās gaismas lukturi.

[6.3] Pieteicējs uzskata, ka notikumā nav administratīvā pārkāpuma sastāva, jo, kļūdaini ieslēdzot miglas lukturus tuvo gaismu vietā, nav izdarījis administratīvo pārkāpumu ar nodomu vai aiz neuzmanības, jo nevarēja paredzēt savas darbības kaitīgo seku iestāšanos. Ieslēdzot visas gaismas pirms braukšanas uzsākšanas, pieteicējs bija pārliecināts, ka likuma prasības ir ievērojis. Iesēžoties transportlīdzeklī, pieteicējs ieslēdza pilnīgi visus apgaismojumus un bija pilnībā

pārliecināts, ka ieslēgtas arī tuvās gaismas. Tikai pēc policijas darbinieka prasības apstāties un uzaicinājuma izkāpt no transportlīdzekļa pieteicējs konstatēja, ka iedegti miglas lukturi, nevis tuvās gaismas.

[6.4] Pārkāpums bija mazsvarīgs, jo kļūdaini ieslēgtie miglas lukturi tuvo gaismu vietā neradīja draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai. Bez tam, ja notikums būtu risinājies gaišā dienas laikā, par šādu administratīvo pārkāpumu sods ir Ls 5. Pieteicējam nav bijuši iepriekš administratīvie pārkāpumi un brīdinājumi par līdzīgiem pārkāpumiem.

[6.4] Saskaņā ar LAPK 32.pantu sodu par administratīvo pārkāpumu pieteicējam varēja uzlikt ietvaros, ko nosaka normatīvais akts. Normatīvais akts nosaka naudas sodu Ls 30 apmērā, ja netiek iedegtas trīs apgaismes ierīces, braucot diennakts tumšajā laikā. LAPK 149.^{17}panta otrajā daļā noteikta atbildība par braukšanu bez iedegtām apgaismes ierīcēm, ko nevar tulkot paplašināti. Ar to jāsaprot, ka sods uzliekams vienīgi gadījumā, ja transportlīdzeklis tiek ekspluatēts bez noteiktajām apgaismes ierīcēm, kas konkrētajā lietā netika konstatēts.

[6.5] Tiesa nepamatoti norāda, ka netiek apstrīdēti LAPK 149.^{17}panta otrās daļas objektīvās puses elementi. Pieteicējs apstrīd objektīvās puses elementu, ka nebija iedegtas noteiktās ārējās apgaismes ierīces, konkrēti, tuvās gaismas. Par to, ka nav ieslēgtas tuvās gaismas, pieteicējs uzzināja pēc transportlīdzekļa apturēšanas un izkāpšanas no transportlīdzekļa. Pirms braukšanas uzsākšanas, kā arī braucot ar transportlīdzekli viņam bija zināms, ka ir ieslēgtas visas likumdevēja noteiktās apgaismes ierīces. Nav pamatots tiesas secinājums, ka pieteicējam vajadzēja zināt un viņš varēja zināt, ka viņa vadītajai automašīnai nav iedegtas tuvās gaismas, jo šis apgalvojums nav pamatots ar konkrētiem pierādījumiem.

Tiesa kļūdaini uzskata, ka lietā ir strīds par tuvo gaismas lukturu neieslēgšanu, jo atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktam jābūt ieslēgtām visām tajā noteiktām apgaismes ierīcēm. Tiesa paplašināti tulko Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktu, secinot, ka minētā norma nosaka visu tajā noteikto apgaismes ierīču ieslēgšanu. Minētajā tiesību normā nav lietots vārds „visu”.

[6.6] Tiesai jāņem vērā atbildību mīkstinoši apstākļi saskaņā ar LAPK 33.panta otro daļu, proti, notikums notika diennakts tumšajā laikā, kad nav intensīva satiksme un transportlīdzeklis bija pamanāms.

[6.7] Saskaņā ar LAPK 37.panta pirmo daļu administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, – četru mēnešu laikā no tā atklāšanas dienas. Ņemot vērā, ka atbildētājs sakarā ar to, ka pieteicējs pārsūdzēja administratīvā pārkāpuma protokolu un lēmumu, nav vērsies tiesā ar lūgumu apturēt LAPK 37.panta pirmajā daļā noteikto termiņu, lieta ir izbeidzama, jo ir iztecējis termiņš pieteicēja saukšanai pie administratīvās atbildības.

[7] Atbildētājs tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteicēja apelācijas sūdzību neatzīst.

[8] Tiesas sēdē pieteicējs apelācijas sūdzību uzturēja, atsaucoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Pieteicējs iesniedza papildus rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka patieso Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punkta tekstu policijas darbinieks pieteicējam nenolasīja un pieteicējs pats to nevarēja zināt. Vēlāk secinājis, ka minēto tiesību normu varētu piemērot, ja būtu rakstīts, ka „par braukšanu bez iedegtu kādu no noteiktām ārējām apgaismes ierīcēm diennakts tumšajā laikā vai nepietiekamas redzamības apstākļos". Līdz ar to pieteicējs neatzīst, ka bija atzinis savu vainu attiecībā uz Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktu. Tiesas spriedums ir nekorekts arī tādēļ, ka tiesa neizvērtēja terminus „apdzīvota vieta" un „pietiekami un vienmērīgi apgaismots ceļš". Šādos apstākļos, vadot transportlīdzekli, nav aizliegts iedegt miglas lukturus.

Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina, atsaucoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (skat. šī sprieduma 5.1.-5.7.punktu).

[11] Administratīvā apgabaltiesa turpmāk norādīto apsvērumu dēļ atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības argumentu, ka pieteicēja rīcībā nav konstatējams LAPK 149.^{17}panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[11.1] Pieteicējs, interpretējot Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktu un LAPK 149.^{17}panta otro daļu, uzskata, ka administratīvā atbildība paredzēta tikai gadījumā, ja transportlīdzeklim tumšajā diennakts laikā nav iedegtas visas trīs Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktā noteiktās ārējās apgaismes ierīces, t.i., gan tuvās vai tālās gaismas lukturi, gan gabarītlukturi, gan numura zīmes apgaismojums.

Apgabaltiesa minēto viedokli atzīst par nepamatotu.

[11.2] Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punkts noteic, ka, braucot diennakts tumšajā laikā, mehāniskajiem transportlīdzekļiem jābūt iedegtām šādām ārējās apgaismes ierīcēm: tuvās vai tālās gaismas lukturiem, kā arī gabarītlukturiem un numura zīmes apgaismojumam.

Apgabaltiesa atzīst, ka minētās tiesību normas prasības ir izpildītas tikai gadījumā, ja, braucot diennakts tumšajā laikā, transportlīdzeklim ir iedegtas visas trīs noteiktās ārējās apgaismes ierīces. Respektīvi, ja kāda no noteiktajām apgaismes ierīcēm nav iedegta, minētās tiesību normas prasības nav izpildītas. Minētās tiesību normas prasības nav izpildītas neatkarīgi no tā, vai transportlīdzeklim nav iedegta viena no noteiktajām apgaismes ierīcēm, divas vai visas trīs noteiktās apgaismes ierīces.

[11.3] LAPK 149.[17]panta otrā daļa noteic, ka par braukšanu bez iedegtām noteiktām ārējām apgaismes ierīcēm diennakts tumšajā laikā vai nepietiekamas redzamības apstākļos uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam trīsdesmit latu apmērā.

Ņemot vērā [11.2] minēto, apgabaltiesa atzīst, ka „noteiktās ārējās apgaismojuma ierīces" izskatāmajā gadījumā ir jebkura viena Ceļu satiksmes noteikumu 175.1.punktā norādītā ārējā apgaismojuma ierīce.

[11.4] Pieteicējs norāda, ka tiesai konkrētajā gadījumā bija jāvērtē termini „apdzīvota vieta" un „pietiekami un vienmērīgi apgaismots ceļš", t.i., apstākļi, pie kuriem, vadot transportlīdzekli, nav aizliegts iedegt miglas lukturus.

Lai piemērotu atbildību par LAPK 149.[17]panta otrās daļas pārkāpumu, pietiek konstatēt, ka noteiktās apgaismes ierīces nav iedegtas diennakts tumšajā laikā vai nepietiekamas redzamības apstākļos. Saskaņā ar Ceļu satiksmes noteikumu 1.13.punktu diennakts tumšais laiks ir laiks no vakara krēslas iestāšanās līdz rīta krēslas izzušanai. Tiesa konstatē, ka saule 2006.gada 10.aprīlī rietēja plkst. 20:21, tātad plkst.22:55 norādītajā datumā laiks ir atzīstams par diennakts tumšo laiku.

Nav strīda par to, ka pārkāpums konstatēts Rīgā, kas ir apdzīvota vieta Ceļu satiksmes noteikumu 1.3.punkta izpratnē. Pieteicējs, norādot, ka nav radījis apdraudējumu citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, vairākkārt ir apliecinājis, ka ceļš ir bijis vienmērīgi apgaismots, transportlīdzeklis bijis labi pamanāms. Minētajam apstāklim ir nozīme tiktāl, lai konstatētu, ka transportlīdzeklim bija jābūt ieslēgtiem nevis tālās gaismas lukturiem, bet tuvās gaismas lukturiem, jo saskaņā ar Ceļu satiksmes noteikumu 177.1.punktu transportlīdzekļa vadītājam tālās gaismas lukturi jāpārslēdz uz tuvās gaismas lukturiem apdzīvotās vietās, ja ceļš ir pietiekami un vienmērīgi apgaismots.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes noteikumu 176.1.punktu, braucot nepietiekamas redzamības apstākļos, transportlīdzekļiem jābūt iedegtām šādām ārējās apgaismes ierīcēm: - tuvās gaismas, tālās gaismas vai priekšējiem miglas lukturiem, kā arī gabarītlukturiem un numura zīmes apgaismojumam. Savukārt Ceļu satiksmes noteikumu 181.punkts paredz, ka braucot priekšējos miglas lukturus atļauts iedegt nepietiekamas redzamības apstākļos - atsevišķi vai kopā ar tuvās gaismas lukturiem, kā arī diennakts tumšajā laikā neapgaismotos ceļa posmos - kopā ar tuvās gaismas lukturiem. Lietā ir konstatēts, ka pieteicējs transportlīdzekli nevadīja nepietiekamas redzamības apstākļos, līdz ar to atzīstams, ka nebija iestājušies priekšnoteikumi, kas tuvo gaismu vietā ļautu iedegt miglas lukturus.

[11.5] Ievērojot [11.1]-[11.4] minēto un ņemot vērā, ka pieteicējs diennakts tumšajā laikā vadīja transportlīdzekli, kuram nebija iedegti tuvās

gaismas lukturi, pieteicēja darbībās ir konstatējama LAPK 149.[17]panta otrajā daļā paredzētā pārkāpuma sastāva objektīvā puse.

[11.6] Pieteicējs uzskata, ka, kļūdaini ieslēdzot miglas lukturus tuvo gaismu vietā, nav izdarījis administratīvo pārkāpumu ar nodomu vai aiz neuzmanības, jo nevarēja paredzēt savas darbības kaitīgo seku iestāšanos. Ieslēdzot visas gaismas pirms braukšanas uzsākšanas, pieteicējs bijis pārliecināts, ka likuma prasības ir ievērojis. Iesēžoties transportlīdzeklī, pieteicējs ieslēdzis pilnīgi visus apgaismojumus un bijis pilnībā pārliecināts, ka ieslēgtas arī tuvās gaismas. Tikai pēc policijas darbinieka prasības apstāties un uzaicinājuma izkāpt no transportlīdzekļa pieteicējs konstatējis, ka iedegti miglas lukturi, nevis tuvās gaismas.

LAPK 11.pants noteic, ka administratīvais pārkāpums atzīstams par izdarītu aiz neuzmanības, ja persona, kas to izdarījusi, ir paredzējusi savas darbības vai bezdarbības kaitīgo seku iestāšanās iespēju, bet vieglprātīgi paļāvusies, ka tās varēs novērst, vai arī nav paredzējusi šādu seku iestāšanās iespēju, kaut gan tai vajadzēja un tā varēja tās paredzēt.

Apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējam bija visas iespējas pārliecināties par to, vai viņš ir iededzis tuvās gaismas lukturus, citastarp novērtējot automašīnas kontrolpaneļa rādījumus vai veicot automašīnas apgaismes ierīču vizuālu apskati. Ar pienācīgu rūpību veicot savu pienākumu pārliecināties par transportlīdzekļa ārējās apgaismes ierīču lietošanas noteikumu ievērošanu, pieteicējs varēja konstatēt, ka tuvās gaismas nav iededzis.

Līdz ar to apgabaltiesa noraida kā nepamatotu pieteicēja viedokli, ka viņa rīcībā nav konstatējama administratīvā pārkāpuma sastāva subjektīvā puse.

[12] Apgabaltiesa atzīst par nepamatotu apelācijas sūdzības argumentu, ka pirmās instances tiesa nav noskaidrojusi objektīvo patiesību lietā atbilstoši LAPK 107.pantam, proti, tiesa nav uzaicinājusi kā liecinieku pieteicēja norādīto personu, kura bija kopā ar pieteicēju un varēja paskaidrot par lietas apstākļiem, tiesa nav uzdevusi policijas darbiniekam jautājumus par apstākļiem pēc automašīnas aizturēšanas, tiesa nav vērtējusi, ka, ieslēdzot miglas lukturus, pieteicējs to nav darījis ar nodomu vai aiz neuzmanības.

Saskaņā ar LAPK 264.panta pirmo daļu par liecinieku administratīvā pārkāpuma lietā var izsaukt jebkuru personu, kurai var būt zināmi kādi apstākļi, kas jānoskaidro šajā lietā.

Pirmās instances tiesa pamatoti ir atzinusi, ka konkrētajā lietā nepastāv strīds par lietā noskaidrojamiem apstākļiem, proti, par to, ka transportlīdzeklis ir braucis; tas noticis diennakts tumšajā laikā; tuvās gaismas lukturi nav bijuši iedegti; ir bijuši iedegti miglas lukturi, gabarītlukturi un numura apgaismojums. Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti nav atzinusi par nepieciešamu nopratināt lieciniekus.

Pieteicējs norāda, ka, nopratinot lieciniekus, tiktu noskaidrots, ka viņam tikai pēc transportlīdzekļa apturēšanas un izkāpšanas no transportlīdzekļa tapa zināms, ka ir iedegti miglas, nevis tuvās gaismas lukturi. Apgabaltiesa [11.6] norādīto apsvērumu dēļ atzīst, ka minētajam apstāklim nav nozīmes lietas pareizā izspriešanā.

[13] Pieteicējs norāda, ka pārkāpums bija mazsvarīgs, jo kļūdaini ieslēgtie miglas lukturi tuvo gaismu vietā neradīja draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai, par attiecīgu administratīvo pārkāpumu diennakts gaišajā laikā sods ir Ls 5, pieteicējs agrāk nav saukts pie administratīvās atbildības.

Saskaņā ar LAPK 21.panta pirmo daļu, ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu. Savukārt no LAPK 21.panta otrās daļas izriet, ka ceļu satiksmē izdarīto administratīvo pārkāpumu var atzīt par maznozīmīgu, ja par to paredzētais naudas sods nepārsniedz desmit latus un ja šis pārkāpums nav radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai.

Tātad, lai būtu tiesisks pamats atzīt par maznozīmīgu ceļu satiksmē izdarīto administratīvo pārkāpumu, nepietiek konstatēt to, ka pārkāpums nav radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai, bet jākonstatē arī, ka piemērojamā tiesību normā paredzētais naudas sods nepārsniedz desmit latus. Par LAPK 149.[17]panta otrajā daļā minēto pārkāpumu paredzēts naudas sods Ls 30 apmērā, tātad pārkāpums nevar tikt atzīsts par mazsvarīgu.

Ņemot vērā, ka pieteicēja darbībās konstatējams LAPK 149.[17]panta otrās daļas sastāvs, lietā nav nozīmes apstāklim, kāds sods ir paredzēts par LAPK 149.[17]panta pirmajā daļā paredzēto pārkāpumu, proti, par braukšanu bez iedegtiem dienas gaismas lukturiem vai tuvās gaismas lukturiem diennakts gaišajā laikā.

[14] Pieteicējs norāda, ka tiesai, nosakot sodu, bija jāņem vērā atbildību mīkstinoši apstākļi, atbilstību pastiprinošu apstākļu neesamība, tas, ka notikums notika diennakts tumšajā laikā, kad nav intensīva satiksme un transportlīdzeklis bija pamanāms.

LAPK 32.panta pirmā daļa noteic, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 65.panta pirmo daļu, ja piemērojamajā tiesību normā noteikts, ka izdodams konkrēta satura administratīvais akts (obligātais administratīvais akts), iestāde izdod šādu administratīvo aktu.

Tiesa konstatē, ka konkrētajā gadījumā piemērotā tiesību norma, proti, LAPK 149.[17]panta otrā daļa, ir imperatīva tiesību norma, saskaņā ar kuru amatpersonai nav piešķirta rīcības brīvība nepieņemt konkrētu lēmumu par naudas soda Ls 30 apmērā piemērošanu, ja persona ir braukusi bez iedegtām noteiktām ārējām apgaismes ierīcēm diennakts tumšajā laikā vai nepietiekamas redzamības apstākļos. Tātad Lēmums ir obligātais administratīvais akts.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir norādījis, ja likumdevējs ir pieņēmis imperatīvu normu, saskaņā ar kuru ir izdodams obligātais administratīvais akts, tad likumdevējs jau sākotnēji ir izvērtējis sabiedrības un atsevišķas personas tiesiskās intereses, kā rezultātā pieņemta norma, kas noteic, ka, pastāvot konkrētiem faktiskajiem apstākļiem, izdodams

obligātais administratīvais akts, kas nav saistīts ar īpašu tā izdošanas vai satura lietderības apsvērumu izvērtēšanu *(2004.gada 9.marta spriedums lietā Nr. SKA-10, 2004.gada 19.oktobra spriedums lietā Nr. SKA-176).*

Ievērojot minēto, pirmās instances tiesa ir pamatoti norādījusi, ka atbildētājam, nosakot soda apmēru, nebija pienākuma izvērtēt apstākļus, kas norādīti LAPK 32.panta otrajā daļā, proti, pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, jo tie šajā gadījumā nevar ietekmēt soda apmēru.

[15] Pieteicējs norāda, ka lieta ir izbeidzama, jo ir notecējis LAPK 37.panta pirmajā daļā noteiktais termiņš personas saukšanai pie administratīvās atbildības, ņemot vērā, ka atbildētājs nav vērsies tiesā ar lūgumu šo termiņu apturēt.

LAPK 37.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, – četru mēnešu laikā no tā atklāšanas dienas.

Pieteicējam administratīvais sods uzlikts administratīvā pārkāpuma izdarīšanas dienā 2006.gada 10.aprīlī ar Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Patruļpolicijas vienības 2.bataljona jaunākā inspektora lēmumu Nr.PB069377. Līdz ar to LAPK 37.panta pirmajā daļā noteiktie soda uzlikšanas termiņi ir tikuši ievēroti.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.[11]panta otrās daļas 1.punktu un 286.[14]pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt *J.O.* pieteikumu par Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes 2006.gada 28.jūnija lēmuma Nr.1318 atcelšanu un materiālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	(paraksts)	A.Šteinberga
Tiesneši	(paraksts)	K.Berķis
	(paraksts)	M.Birzgalis

NORAKSTS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga
2009.gada 26.martā